SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 208. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 30, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 30-го ЖОВТНЯ 1990 Ч. 208. РІК XCVII

КЕРІВНИКИ РУХУ ВІДПОВІДАЛИ НА ЗАПИТАННЯ ЖУРНАЛІСТІВ

Київ (Рухінформцентр, УПА). — Тут в середу, 24-го жовтня, відбулася передз'їздівська пресова конференція керівників Руху.

На конференції було багато журналістів з України, Москви, Ленінграду, із-за кордону (це головно газети української діяспори), але були й кореспонденти неукраїнських газет, наприклад „Віллидж Воіс" з Ню Йорку, Українська телевізія на з'їзді не акредитована. Спочатку керівники телевізії відмовилися транслювати з'їзд, потім були розмови, що транслюватиметься перший день, а згодом повідомлятиметься про з'їзд в інформаційних програмах „Актуальна камера" та „Вечірній вісник". Одначе заяви УТ на акредитацію немає.

На запитання відповідали: голова Руху Іван Драч, голова Секретаріяту Руху Михайло Горинь, Володимир Яворівський, Дмитро Павличко, Лесь Танюк — секретарі Руху.

Голова Руху І. Драч звернувся з коротким вступним словом, у якому стисло відзначив ті значні зміни в українському суспільстві, що сталися за минулий рік. Повідомив, до речі, про те, що Верховна Рада України перервала свою роботу у зв'язку зі з'їздом Руху — на сесії оголошено так звану роботу в комісіях.

Багато запитань стосувалося заплянованих змін у програмі, статуті, в самій стурктурі Руху. З'їзд напевно визнає можливим колективне членство, викине з програми пункти про співпрацю з КПСС. У структурі керівних органів Руху з'явиться нове утворення — „Рада партій", або, за іншою назвою, „Політична рада". І. Драч, відповідаючи на запитання про неї, сказав, що ця рада матиме повноваження дорадчі, координаційні. Так не буде, що голова партії, який входитиме до цієї ради, керуватиме рядовими позапартійними членами Руху.

Кореспондент коломийської газети „Агро" запитав, чи Рух взагалі своє не віджив, чи не варто його розпустити або перетворити у блок партій. Горинь відповів, що Рух ще не виконав своїх завдань, що його покищо ніщо не зможе замінити. І. Заєць додав, що таке явище, як Рух, незамінне для духовного відродження України.

Багато питань стосувалося ставлення Руху до Комуністичної партії, до комуністів, які є в русі. Драч сказав, що з'їзд Руху визначиться щодо комуністів, — чи можуть вони бути в Русі. Більшість західньоукраїнських організацій ставить питання так, що комуністів у Русі бути не повинно. Організації зі Східньої України дотримуються поміркованіших поглядів щодо цього. І. Драч зазначив, що Рух засуджує комуністичну ідеологію, а не комуністів. Не можна виганяти з Руху комуністів, адже серед них є такі, як академік Юхновський, донедавна був комуністом член Руху Олесь Гончар. Таким людям треба допомогти вийти з компартії, а не виганяти з Руху. Сергій Головатий додав, що питання з комуністами в Русі — дуже складне. З'їзд Руху має прийняти нову програму, в якій міститиметься теза про незалежність України. В політичну систему України така організація КПСС, не вписується, оскільки вона нерозривна з Москвою, керується із Москви і підпорядкована їй. Якщо КПУ стане незалежною від Москви партією, то тоді можна буде визначитися. Покищо ж питання на з'їзді, очевидно, ставитиметься у той спосіб, щоб не співпрацювати з партіями, керованими з-поза меж України.

Були запитання про ставлення Руху до інших етнічних груп України, зокрема до росіян. Іван Драч відповів своїм традиційним висловом, який став уже приказкою: „Ми хочемо, щоб росіяни на Україні жили краще, ніж в Росії, євреї — краще, ніж в Ізраїлі чи США". Дмитро Павличко трохи ширше змалював ситуацію, сказавши, що більшість росіян підтримують Рух, що серед голодуючих студентів було багато росіян. Нині у багатьох зрусифікованих, російськомовних містах сходу України піднімають українські синьо-жовті прапори. Проте

(Закінчення на стор. 3)

РЕПРЕСІЇ В УКРАЇНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 23-го жовтня, загін міліції особливого призначення здійснив напад на розповсюджувачів незалежної преси в центрі міста на площі Жовтневої революції. Змопівці побили випадкового прохожого, затримали кількох юнаків і відвезли до міліції, але згодом їх відпустили.

Тернопіль (УНІАР, Рухінформцентр). — Тут представники демократичних організацій звернулися 22-23 жовтня до офіційних інстанцій із заявами протесту з приводу переслідування голови обласного Комітету Захисту УГКЦ, активіста УРП Ярослава Демидася. Його звинувачують у неодноразовій організації масових акцій та в тому, що він нібито закликав до розправи над комуністами і сприяв сутичкам між релігійними громадами. Представники демократичних організацій відкинули фальшиві звинувачення й виступили на захист Я. Демидася. Вже зібрано кілька тисяч підписів, до прокуратури надсилаються численні протести. Якщо судові органи вчинять розправу за методом брежнєвських часів, то демократичні організації готові закликати населення до громадської непокори з метою вимагати розпуску прокурорсько-судових органів, які служать комуністичній партії та імперському центрові.

Чернівці (УНІАР). — Тут у вівторок, 23-го жовтня, просто з місця праці був затриманий і доставлений в суд Ленінського району міста Чернівці активіст Руху і УРП, кандидат наук, незалежний журналіст Ігор Нестерук. Суддя Наталя Галичанська відмовилась користуватися українською мовою під час судового процесу. На знак протесту І. Нестерук відмовився відповідати на запитання. У відповідь суддя блискавично оголосила вирок — 100 рублів штрафу. Нестерук так і не дізнався в чому його звинуватили й за що покарали. Йому також не дали змоги запросити адвоката і свідків. Цілком можливо, що суд у Чернівцях так зареагував на недавню заяву депутата Івана Бойка на сесії Верховної Ради, що у Чернівцях недостатньо штрафують активістів незалежних організацій.

Полтава, (Рухінформцентр). — Тут 22-го жовтня в 11-ій год. вісім міліціянтів з ґумовими нагайками, очолювані майором Кухарчуком, зайшли до наметового містечка, де голодували студенти. Міліціянти хотіли забрати студента зі Львова Ярослава Колесника. Пояснили вони це тим, що хочуть з'ясувати, хто він такий. Колесник показав свій пашпорт. Інші голодуючі оточили його, тоді міліціянти затримали їх усіх: Колесника, Євгена Чорномор-

(Закінчення на стор. 3)

Другий всесоюзний з'їзд шахтарів проходить на Донбасі

Донецьке (Рухінформцентр, УНІАР, УПА). — Тут в понеділок, 22-го жовтня, відкрився 2-ий Всесоюзний з'їзд шахтарів, на якому обговорюється звіт про виконання резолюцій І-го З'їзду шахтарів СССР, перехід на працю в умовах ринкової економіки, створення нової незалежної профспілки шахтарів тощо. На з'їзд прибуло 500 делеґатів, які представляють всі вугільні басейни СССР та всі великі підприємства міністерства вугільної промисловости.

На пресовій конференції 21-го жовтня міністер вугільної промисловости СССР М. Щадов заявив, що вугільна промисловість має бути тільки в руках держави і що паливно-енерґетичні галузі повинні бути підкорені виключно центрові.

Перший день роботи з'їзду був присвячений організаційним питанням. На другий день, 23-го жовтня, делеґати розглянули перший пункт порядку денного — виконня рішень І-го З'їзду шахтарів СССР. Майже одностайно учасники з'їзду підтвердили, що більшість рішень І-го З'їзду шахтарів СССР кремлівський уряд не виконав. Були заклики звернутся до з'їзду профспілок з проханням підтримати вимогу шахтарів про резиґнацію союзного уряду. Через затяжну дискусію прийняття резолюції з цього питання перенесено на наступний день. Проєкт резолюції передбачає припинення фінансування центрального апарату міністерства вугільної промисловости.

Під час дискусії делеґати висловилися за необхідність скликання з'їзду всіх робітників СССР з метою оцінки діяльности уряду СССР.

Були пропозиції провести 1-го січня 1991 року всесоюзний страйк з вимогою резиґнації союзного уряду і проведення всенародних виборів Президента СССР.

Присутні підтвердили ряд пунктів резолюції І-го З'їзду шахтарів СССР, зокрема про націоналізацію майна КПСС з припиненням діяльности цієї організації.

Після перерви делеґати перейшли до обговорення другого пункту денного порядку — про створення незалежної профспілки шахтарів. Зачитано проєкт програмної заяви. Перед шахтарями виступив голова Центральної ради профспілок Алєксандр Луньов, який закликав не роз'єднуватися, а об'єднуватися. Він підтримав ідею створення незалежної галузевої профспілки гірняків.

Народний депутат СССР Володимир Оболенський висловився проти створення незалежної профспілки гірняків, якщо членами такої спілки будуть лише робітники.

(Закінчення на стор. 3)

Ансамбль „Світлиця" долучується до „Гомону" і „Смерічки"

І. Кушплер

Л. Михайленко

М. Шуневич

Джерзі Сиrі. Н. Дж. — Співочий ансамбль „Світлиця", що складається з трьох співаків, створився, як воно і не дивно, на терені Канади, коли цих троє українських мистців — Лідія Михайленко з Києва, Ігор Кушплер та Мар'ян Шуневич зі Львова — були запрошені на етнічний мистецький фестиваль „фолькльорама" у Вінніпеґу у 1986 році.

Там українські канадці дали цьому тріо співаків назву „Світлиця", що співзвучне із поняттям гостинної батьківської хати, відкритої для всіх людей.

Усі троє співаків, що створили це своєрідне тріо — це заслужені артисти України. Лідія відома у Києві як виконавець українських естрадних пісень, Ігор — оперний співак, композитор, Мар'ян — соліст ансамблю „Ватра".

Від 1986 року, коли вони троє злучилися у один співочий ансамбль, „Світлиця" виступала в численних концертах у музеях, народних домах, молодіжних таборах, в ООН і університетах Канади та ЗСА. Минулого року „Світлиця" взяла участь у святкуваннях з приводу 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка в Південній Америці.

Ансамбль „Світлиця" відмінний від інших співочих ансамблів України стилем виконання пісень і своїм репертуаром. В ньому арії і пісні з української і світової оперової музики, народні українські пісні, такі які рідко виконують або зовсім забули, сучасні українські пісні, часто у власній обробці. Багато з них невідомі українській публіці в Америці.

„Світлиця" — це тріо дотепних, веселих, талановитих людей, щиро відданих українській національній культурі.

Це тріо доповнить своєю участю різноманітність програми концертів чоловічого хору „Гомін" та ансамблю „Смерічка".

Москва заперечила поголоски про приступлення СССР в члени НАТО

Москва. — Совєтське офіційне пресове аґентство ТАСС розіслало повідомлення, яке заперечує ранішу інформацію еспанського пресового аґентства ЕФЕ про те, що нібито Совєтський Союз серйозно застановляються над приступленням в члени Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) з огляду на те, що Варшавський Пакт стоїть напередодні ліквідації.

Совєтський вчений Віктор Гайдук заявив в Італії, що СССР вступить до НАТО, очевидно, осінню наступного року. ЕФЕ назвало Гайдука „академіком" і „дорадником президента" СССР Міхаїла Ґорбачова у політичних справах.

Коментуючи згадане повідомлення і заяву Гайдука, перший заступник керівника пресового бюра в міністерстві закордонних справ СССР Юрій Ґреміцких заявив, що „Віктор Гайдук не є ані дорадником президента СССР, ані академіком". Він є старшим науковим співробітником Інституту загальної історії Академії Наук СССР, який в складі совєтської делеґації брав участь у праці семінара в Італії, що розглядав проблеми міжнародної ситуації.

В. Гайдук, заявив далі Ґреміцкіх, висловив свою власну опінію на можливість приступлення СССР до НАТО, не узгіднюючи цієї справи, а тим більше з урядовими особами.

Оборонці В. Леніна поскаржились Верховній Раді

Львів. — Львівський нібито обласний Комітет захисту пам'яті В. І. Леніна, за плечима якого стоїть партократія всякої масти, вислав на адресу Верховної Радиб УССР листа-звернення, у якому вони закликають депутатів ВР навести порядок в місті й області, бо повторяються, мовляв, „найгірші події історії вже засуджені людством. Демократія на Львівщині у небезпеці".

Мешканці Львова перестерігають, що партократія та їхні поплентачі розуміють демократію по своєму: якщо більшість вирішила знести пам'ятники основоположника найгіршої в історії людства диктаторської народовбивчої системи В. Леніна, то меншість каже, що „демократія у небезпеці".

У листі-зверненні згаданого комітету до депутатів Верховної Ради Української ССР говориться, що вони нібито плянували відбути мітинґ біля пам'ятника В. Леніну, якраз того самого дня коли Міська Управа міста вирішила знести пам'ятник і затерти сліди по ньому. „Але у призначений час, — пише газета „Радянська Україна" у числі з 30-го вересня, — майданчик де мав відбутися мітинґ з приводу останнього призову в армію (вони обороняють також становище міністерства оборони СССР про примусову службу українських юнаків в цілому СССР) був порожнім. Проте задовго до наміченої години біля пам'ятника В. І. Леніна зібрались молодики з антикомуністичними плякатами, озброєні баньками з фарбою, якою обливали сам пам'ятник і людей. Представники правореакційних сил фашистського забарвлення шматували державні прапори (червоні) та плякати, які несли учасники мітинґу, били держанками людей, що тримали ці прапори, видирали з рук квіти, затоптували їх ногами, хльостали видертими букетами по руках і обличчю жінок, серед яких було чимало літнього віку. На їхню адресу лунали брутальна лайка, злочинні заклики з погрозами фізичної розправи".

Комітетчики признаються, що „скороспішно був демонтований всесвітньовідомий твір монументального мистецтва — пам'тник В.І. Леніну у Львові. Це ще один акт вандалізму, вчинений з благословення місцевих властей на Львівщині", — пишуть в листі до ВР партократи і вимагають від народних депутатів України „дати принципову оцінку фактам антиленінської гістерії на Львівщині, вжити необхідних заходів до відновлення у нас законності".

Більш того, комуністи і їхні прихвостні ще й погрожують депутатам, що „вина ляже на членів республіканського парляменту, якщо вони знехтують нашим зверненням і якщо екстремістські, правореакційні сили у Львові проллють кров".

Очевидно, Обласна і Міська Ради міста Львова зайняли вже до цього своє становище і було б зайвим це повторяти. Але лист-звернення виразно вказує, як глибоко закорінився комуністичний дурман в головах партократів.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ЄМЕНУ ГОСТРО скритукував Савдійську Арабію за те , що до своєї країни запросила чужоземні війська під проводом ЗСА та обвинуватив савдійців у спробі підриву стабільности його країни, уводячи в життя закони, що змусили коло 500,000 громадян Ємену залишити Савдійську Арабію та повернутися до своєї країни. Президент Алі Абдулла Салех все ж таки зазначив, що ЗСА, СССР та інші арабські країни старалися переконати савдійців, щоби не застосовували цих законів проти приблизно двох мільйонів єменців, які живуть і працюють у Савдійській Арабії. Одначе савдійці не далися переконати, бо уважають разом із кувайтцями, що своїми виступами на адресу іракського президента Саддама Гуссейна як „прекрасного арабського провідника" і „доброго арабського націоналіста", президент Ємену підтримує та схвалює напад військ Іраку на Кувайт.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ ВИЗНАЧНИЙ албанський письменник у Парижі оголосив, що старається дістати політичний асиль і залишитись у Франції. Письменник Ізмаїл Кадаре, автор 10 повістей, трьох збірок поезій та численних нарисів, у своїй заяві говорить, що до відступництва спонукало його розчарування албанським урядом президента Раміза Алії. Це потягнення одного з найбільш відомих синів Албанії було сильним ударом для президента Р. Алії та його уряду, який дуже повільним кроком старається виводити Албанію з комуністичного ізолювання. Уряд Тірани навіть в останньому тижні був господарем конференції міністрів закордонних справ із шести балканських країн, які на закінчення конференції видали спільне повідомлення, в котрому погоджуються на „багатопартійну демократію" та „захист і сприяння людським правам". Те, що 54-літній І. Кадре, будучи ще й членом парляменту та заступником предсідника Албанського демократичного фронту, є одним із найбільш популярних осіб в Албанії є до деякої міри загадкою, на котру покищо ніхто не має відпіпіді.

КОНҐРЕС СХВАЛИВ РІЧНИЙ БЮДЖЕТ

Вашінґтон. — Палата Репрезентантів і Сенат в суботу, 27-го жовтня, схвалили компромісовий закон про бюджет, який передбачає значне зменшення дефіциту протягом п'яти років. Конґресмени, які просиділи над обговоренням бюджету майже добу, 228 голосами проти 200 висловилися за половинчасту програму, яка дає, однак, перепочинок Адміністрації. Пізніше 54 голосами проти 45 закон про бюджет був схвалений і Сенатом.

Голосування в обох палатах відбувалося в основному за партійною лінією. Більшість демократів висловилася „за", а республіканці виступили проти союзу Президента з партійними противниками.

Сам Джордж Буш висловив повне задоволення підсумком „битви за бюджет", заявивши, що „добробут країни в майбутньому повинен бути вище особистих інтересів".

Виступаючи на одному з передвиборчих мітинґів у Гонолюлю, Дж. Буш сказав, що на цей раз підпише президентський указ, який леґалізує оплату діяльности федеральних відомств до того дня, коли рішення Конґресу вступить в законну силу.

„Політичні міркування, — сказав Буш, були на цей раз принесені в жертву єдности здорового глузду. Я не хочу зайвий раз говорити про те, що я неґативно ставлюся до підвищення податків і ніколи не зміню свою точку зору щодо цього, але за розподіл прероґативів виконавчої і законодавчої влади треба розплачуватися".

На запитання про те, чи він має намір повернутися до даної ним два роки обіцянки ні при яких обставинах не підвищувати податки, Буш заявив, що надалі він тільки так і буде поступати.

Суть нового закону про бюджет заключається в тому, що федеральні податки будуть підвищені лише для американців, чий річний дохід перевищує 100,000 долярів. Громадяни з більш скромними доходами будуть платити так звані податки на гріхи — на алкоголь, тютюнові вироби і предмети розкоші.

Американці за Демократію в Україні звільнені від оподаткування

Олбані, Н.Й. (АДУ). — Федеральна податкова служба листом з 4-го жовтня повідомила Управу організації Американці за Демократію в Україні (АДУ), що ця організація є звільнена від плачення податків, та що пожертви зложені на її цілі не підлягають оподаткуванню. Рішення це податкової служби вступило в силу від 1-го лютого 1990 року, тобто коли АДУ була зареєстрована в стейті Ню Йорк, як неприбуткова корпорація.

Заходи про звільнення з податків почалися майже рік тому. Успіх цих заходів треба завдячувати в першій мірі покійному вже тепер адвокатові сл. п. Миронові Комареві, який не дивлячись на своє підірване хворобою здоров'я присвячував безкорисно численні години свого короткого життя, даючи леґальні поради Михайлові Герецеві, внескодавцеві аплікації для звільнення з податку.

Організація Американці за Демократію в Україні бере свої початки з листопада 1988 року, коли був створений в околиці Олбані Комітет Сприяння Гельсінкській Спілці. У травні 1989 року цей комітет був реорганізований в неприбуткову організацію з її теперішньою назвою. За час свого короткого існування АДУ зібрав понад 20,000 дол., які були використані на допомогу колишнім українським політв'язням, активістам відродження України, Рухові, Українській Республіканській Партії, Українській Демократичній Партії, Т-ву „Меморіял" та іншим.

Цілі і завдання організації є частиною інкорпораційних документів та були представлені податковій службі. Засяг їх є дуже широкий. Крім гуманітарних завдань — допомоги колишнім політв'язням та жертвам стихійних та індустріяльних катастроф, допомоги студентам і науковцям з України, які студіюють на Заході, є включена також допомога політичним рухам в Україні, що робить АДУ чи не єдиною звільненою з податків організацією з політичними завданнями. В статуті організації передбачена співпраця з організаціями, які мають подібні до її цілей. Якщо б такі організації хотіли вступити з АДУ в тіснішу співпрацю та бути включені у звільнення з податків, проситься зацікавлених звертатись писемно за докладнішими інформаціями на адресу: Americans for Democracy in Ukrainian, Inc. R. D. 5 — Box 6, Wynanskill, N. Y. 12198.

або телефонувати вечором на число: (518) 456-2119.

В АМЕРИЦІ

ЯК ПОВІДОМИЛИ представники Адміністрації президента Буша, 54-річна Елизабет Довл залишає пост секретаря Департаменту праці у зв'язку з призначенням її керівником Американського Червоного Хреста. Елизабет Довл — жінка лідера республіканської меншости у Сенаті — була найбільш високопоставленою жінкою в нинішній Адміністрації. Вона стала також першим секретарем Департаменту в уряді Буша, який подав резиґнацію.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ приєдналися до голосування і підтримали резолюцію Ради Безпеки, яка осуджує Ізраїль за розправу над палестинцями на Храмовій горі 8-го жовтня, а також за відмову ізраїльського уряду надати допомогу комісії ООН, в пляни якої входило розслідування обставин цього трагічного інциденту, в результаті якого було вбито 19 і поранено 150 палестинців. Навіть особисте звернення Джорджа Буша до прем'єр-міністра Ізраїля Їцака Шаміра не змусило ізраїльських керівників змінити свої рішення і прийняти міжнародну слідчу комісію. Резолюція, яка осуджує Ізраїль і за яку одноголосно проголосували минулої середи всі 15 членів Ради Безпеки, носить головним чином символіний характер і не передбачає ніяких конкретних санкцій щодо Ізраїля.

ЯК ПОВІДОМИЛА ГАЗЕТА „Волл Стріт Джорнал", незабаром Американська телефонна і телеграфна компанія (АТТ) продасть Вірменії різне обладнання зв'язку. Вірменія стане першою совєтською республікою, яка матиме прямий міжнародний зв'язок, що не залежатиме від Москви. Договір між АТТ і міністерством зв'язку СССР на суму 6 міл. дол. передбачає доставу у Вірменію цифрового комп'ютерного обладнання, підключення до системи супутникового зв'язку, інсталяцію електронної системи контролі нарахування плати за розмови і оплату рахунків та монтаж телефонів-автоматів, якими можуть користуватися особи, що мають кредитні карточки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434 0237 (201) 434 0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки money orders виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Чорний ринок і хабарі в СССР

Ще поки кореспонденти великих американських газет у Москві встигли подати про це вістку і поки наспіли совєтські газети, можна було почути з телевізійних екранів, що Міхаїл Ґорбачов проголосив війну проти чорного ринку і хабарництва.

Виринає зразу сумнів: як може Совєтський Союз,продовження царської Росії, існувати без хабарництва, коли воно притаманне „старшому братові"? Чорного ринку за царату не було, бо тогочасний рубель був повноцінною валютою і в імперії панував добробут, тоді й Україна з її чорноземом славилась як „житниця Европи". Але від Жовтневої революції, тому 70 з гаком років, розпочався процес павперизації всіх країн, де комуністичні режими завели державний монополь на всю продукцію і розподіл. Заведення радгоспів і колгоспів із винищенням всієї української хліборобської верстви, підрізало економіку СССР, яка у 1980-их роках докотилася над берег пропасти. Рятував населення чорний ринок. В останніх тижнях появився різний крам у крамницях, але купити можна тільки за тверду валюту: доляри, німецьку марку, фунти стерлінґів чи французькі франки. Настав небувалий в історії курйоз, що офіційно рубель рахувався вище доляра, насправді рубель, державна валюти, не тільки що опинився поза міжнародною монетарною системою, але й у власній країні на її велетенських просторах втратив усяку вартість.

Інформуючи про той новий совєтський закон чи декрет, диктор телевізійної мережі Ей-Бі-Сі зразу добавив свою заввагу: „Якщо влада захоче риґористично переводити в життя закон, десятки і сотні тисяч совєтських громадян опиняться у в'язницях".

У вівторок, 23-го жовтня, відбулася передавана на телебаченні цікава дебата між демокатичним сенатором стейту Ню Джерзі Біллом Бредлі та кандидаткою на сенаторський пост республіканкою Крістін Вітмен. Бредлі виявив, що недавно був у нього один совєтський достойник, який приїхав до Америки шукати інвестицій американських банків і промисловців. Бредлі запитав його: „Назвіть мені трьох совєтських економістів", відповідь: „Ґорбачов, Ґорбачов і Ґорбачов". Відомо, що Ґорбачов за освітою правник і ніколи економії не студіював. Знову ж Вітмен звернула увагу, що в СССР існує все ще височезний військовий бюджет і що Москва все ще субвенціонує Кубу та комуністів у різних країнах. Обоє партійні суперники погоджувалися, що інвестувати тепер капітал у Совєтський Союз — це пропаща справа. Як же у такій ситуації можна навчити директорів фабрик і керівників харчової продукції, а майже всі вони є комуністичними апаратчиками, щоб вони пересилали крам до все ще державних крамниць і щоб там продавали його за безвартні рублі!

Відомо, що харчова ситуація в Україні краща, як на корінній Московщині. У провінційних містах і містечках нема харчової кризи, бо селяни довозять плоди з присадибних господарств. Але і в Україні процвітає чорний ринок. В минулих роках Ґорбачов повів кампанію проти п'янства. Наслідок був такий, що зник цукор, який з цукроварень (державних) мандрував на вироблення самогону, а „Столічная" стала головним крамом на експорт, щоб придбати тверду валюту. У хаосі, який настав в імперії, державно-партійні дилетанти хапаються різних експериментів. Лихо, що ні один із тих експериментів не вдається і не покращує атмосферу, яка щораз поганіша. Недавно була заввага на цьому місці, що над Совєтським Союзом (як і над кризою в обширі Перської затоки) повис великий знак запиту. Заборона чорного ринку і заборона брати хабарі — це останній експеримент. Було б чудо, як би той експеримент закінчився успіхом. Але у державному керівництві і в політиці чудес нема.

Левко Лук'яненко

НАШІ ЗМАГАННЯ

(Слово виголошене на 2-му З'їзді Руху в Києві)

I.

Тактика нашої боротьби буде правильна, якщо правильно оцінимо політичну обстановку в імперії і в Україні. Що характерне для теперішнього політичного моменту? Якщо історія — це безперервний процес, без перервна зміна однієї комбінації сил і пріоритетів іншою комбінацією сил і пріоритетів, то як можна охарактеризувати співвідношення сил в останні, наприклад, півроку? Чим можна охарактеризувати ідеологічний наступ комуністів, що його спостерігаємо вже ось приблизно чотири місяця?

Розгляньмо пляцдарм боротьби поміж демократичними і реакційними силами. На початку на цьому пляцдармі КПСС посідала панівне становище і свавільно керувала державою і всіма сферами духового життя і матеріяльного виробництва. У цей період експлуататорська кляса під керівництвом КПСС проводили антиукраїнську асиміляторську політику і безжально знущалася над трудящими людьми.

Перші роки перебудови відкрили деякі можливості для критики есплуаторської кляси, — дозволили організуватися в громадські групи проводити мітинґи, збори, демонстрації. Процес поширення демократії і зростання національно-визвольного руху можна було б поділити на кілька окремих етапів, проте для мене зараз важливо не розпізнавати особливості кожного з них на шляху до демократії, а вказати те, що є загальним, спільним для всіх цих етапів.

Таким спільним є факт, що Комуністична партія впродовж усіх цих етапів не втрачали контролі, над розвитком подій. Він 1985 року до середини 1990 року вона спроможна була контролювати ситуацію. Вона поступово втрачала авторитет і програвала одну ідейну позицію за другою, але вирішальне слово лишалося за нею. За 5 років комуністи зрозуміли свої ідейне банкрутство. За цей же час вони зрозуміли, що їхньою є найтвердішою опорою і об'єдналися на ній. Цією опорою є адміністративна влада з армією та репресивними органами. Це їхній останній оплот.

Скасування статті ч. 6 конституції СССР та поширення ідеї деполітизації армії і репресивних органів і загроза перетворення останніх із репресивних на правоохоронні захитали опору партократії. Ще більше захиталася у них земля під ногами, коли залунали вимоги деполітизації заводів, фабрик, учбових і наукових закладів та інших ланок ділового життя. На сьогоднішній день вони ще мають змогу брати трудящих до праці і звільняти з праці.

Доки матимуть, таку можливість, люди боятимуться їх. Як тільки втратять цю можливість, так і почнеться швидкий крах всієї ще великої Комуністичної партії.

За юридичну підставу, що позбавить комуністів адміністративної влади є скасування статті ч. 6 конституції УССР та схвалення законів про політичні партії і засоби масової інформації. Завадити Верховній Раді України ухвалити згадані закони партократія неспроможна, бо нездоланним є загальний процес демократизації. Небажання ж поступитися владою веде до розшарувань партії і виділення в її межах невеликої частини, що намагається розгортати наступ супроти демократичних патріотичних сил.

Сучасна активізація комуністичної бюрократії та її лакуз — це не що інше як перехід із міцного адміністративного пляцдарму на новий хисткий пляцдарм політичної боротьби.

Сімдесят років комуністи вели політичну боротьбу зі своїми ідейними супротивниками не ідейними методами, а за допомогою сексотів, таємних судів та сибірських концтаборів. Тепер перед ними вперше забовваніла переспектива доводити свою правоту у рівноправному ідейному герці. Вони бояться такої перспективи, бо що ж можуть сказати на свої виправдання? Відчувши двигтіння ґрунту під ногами, партократія намагається консолідувати свої лави, перебудуватися і уже на вужчому пляцдармі, пляцдармі ідейному, повести боротьбу за свої існування. Треба віддати належне їхній завбачливості. Вони не стали відкладати перебудову своєї діяльности з адміністративного на ідейний пляцдарм до ухвалення вищезгаданих законів, а почати перебудовуватися і поступати завчасно.

Закінчення буде.

Юрій Шевельов

ХАРКІВ: ПОДОРОЖНІ ВРАЖЕННЯ І ЗАКЛИК

I.

Коли я вже лаштувався вирушати до Києва на конгрес Міжнародної асоціяції україністів, я одержав запрошення приїхати з двох інших українських міст — Харкова й Львова. Я вибрав Харків. Був мотив черговости — харківське запрошення прийшло раніше. Був мотив біографічного зв'язку. Харків — місто мого дитинства й молодости, я прожив там від 1914 до 1943 року, там я пройшов початкову й середню школу, університет (що тоді функціонував під доброзвучною назвою ХПІПО — Харківський Педагогічний Інститут Професійної Освіти), там починалася моя викладацька праця — спершу з Газетному Технікумі, потім в Інституті журналістики, потім в Університеті (який на той час став знову просто університетом), там починалася моя наукова праця, в аспірантурі й поза нею, там я дістав папірець, що я кандидати філологічних наук, і другий, що я доцент. І, нарешті, був ще мотив корисности — кожний з еміґрації іде до Львова, Україна, так виглядає, існує на осі Львів-Київ. Судити з маршрутів українських еміґрантів, Харків — пасинок, а не справжній син (а вже там Одеса чи Дніпропетровське взагалі чи існує). Я вважав за корисне й доцільне принаймні розтягнути цю вісь з заходу до сходу, щоб вона стала Львів — Київ — Харків. (Поїхати до обох, Харкова й Львова, я не міг, треба було вибирати).

— То ви не любите Львова, — сказав мені один знайомий, львівського роду.

— Ні, — відповів я, — навпаки. Я не іду до Львова саме тому, що я його люблю. Найбільше, що я міг би урвати — день з харківського побуту, день із київського — це давало б мені два дні у Львові. Але це була б образа.

Справді, в минулому я прожив у Львові недовго — півтора року. Але ці місяці були чи не найщасливіші в моєму житті. Там саме повітря здавалося українським, дихала наша старовина, сучасність попри всі перешкоди в'язалася з Заходом і особисто я знайшов там без перебільшення батьківську любов і опіку в Василя Сімовича. Ми називали його дядьо Вася, але був він більше, ніж дядя. Я мав у Харкові добрих учителів — Леоніда Булаховського, Олександра Білецького та інших, але Сімовича я вважав і вважаю за свого пізніше вчителя, хоч формально він ним не був.

Я міг би вести далі й далі цей пеан Львову. Але я вибрав Харків. І не шкодую і вважаю, що вчинив правильно.

Як на Европу — Харків — молоде місто. В Америці він пишався б своєю старовинністю. Але то ж Америка! Його засновано десь 1654 року в пруді відвойовування й хліборобського опанування Дикого Поля. Власне, прудів цих було два, і саме тут вони зустрічалися — український з заходу і російський з півночі. У сімнадцятому сторіччі запанував український. Старовини відтоді збереглося не надто багато, але Покровський собор-монастир і Успенський (до цього собору добудовано в першій половині дев'ятнадцятого сторіччя величну ампірну дзвіннницю, але за нею сама церква зберігає свій стиль козацького барокко). Третю бароккову церкву, Різдвяну, на Конторській вулиці висаджено в повітря в тридцятих роках нашого сторіччя. Недвозначно говорять про український характер тогочасного Харкова назви вулиць і міських дільниць — Чоботарська, Коцарська, Гончарівка... Я сам мав честь жити на такій „цеховій" вулиці — Римарській, хоч ні одного лимаря там у нашому столітті вже не було.

Адміністративна верхівка міста була з самого початку російська, і можна думати, що вже під кінець вісімнадцятого сторіччя навколишні поміщики, які зимою з'їздилися до міста, мовно були зрусифіковані. Приселилося й чимало купців з Росії. Але справді поважна загроза русифікації прийшла з упромисловленням Східньої України від сімдесятих років минулого сторіччя. Харків став тоді входовою брамою до Донбасу і осідком великих заводів. Українські селяни не радо йшли до шахт і заводів (тільки геть пізніше бич колективізації і голоду погнав їх масово на промислові підприємства). Так сталося, що індустріялізація в цій частині України стала синонімом русифікації. Так від кінця вісімнадцятого сторіччя, а особливо від більш-менш 1870 років Харків став полем бою двох культур і двох мов. Глибинно, в коренях, у припливі свіжих сил із села Харків лишався українським, на поверхню пнялися поруч українських пагонів російські. Кліо, музу історії, звичайно малюють із сувоєм пергамену; у Харкові її треба було в озброїти ще терезами, щоб вона зважила значущість двох культур і мов і зважилася б, якою мовою їй писати. І про яку культуру.

Тичина схопив цю ситуацію в своїй поезії про Харків:

Харків, Харків, де твоє обличчя?
до кого твій клич?
Угруз ти в глейке многоріччя,
темний, як ніч.

Угруз ти так: між горбами
тупу на 'дім місці, тупу.
І раптом прорвався мостами —
і вже ти в степу.

І вже тебе вітер і віте —
розгони, одгони і гон!
Ех! чор! тового сина,
отут уже ти невгомонний.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Колесса

Блискучий виступ О. Слободяника

У неділю, увечорі, 21-го жовтня, Карнеґі Голл був вщерть заповнений. Слухачі різних національностей прийшли послухати гри і привітати знаменитого українського пяніста Олександра Слободяника, відомого не тільки в Україні, Совєтському Союзі й Америці, але і по цілому світі. Всі з нетерпінням чекали цього концерту і видатний музика оправдав надії вимогливої публіки. Концерт був спонзорований Українським Інститутом Америки і організацією Гартман і Мурта.

Програма була різноманітною і цікавою. Її відкрив цикл Модеста Мусорґського „Картинки з виставки", який складається з дванадцяти п'єс програмного характеру. Піяніст продемонстрував точне відтворення задуму композитора співставленням різнородних характеристик за допомогою великої скалі звукових барв, широкої фантазії і блискучої техніки.

Другим номером програми прозвучали „П'ять афоризмів за Йосифом Бродським" совєтського композитора Альфреда Шніттке. Цей твір викликав особливе зацікавлення у публіки з багатьох причин. Альфред Шніттке — один з видатніших композиторів сьогоденя і по цілому світі завважується зацікавлення його творчістю. Він виробив свій індивідуальний і неповторний стиль, який можна назвати „полістилістикою", основаною на різнорідних асоціяціях з частим вживанням цитат.

Шніттке приїжджав до ЗСА на Бостонський фестиваль і отримав там міжнародну музичну премію. Там він запізнався і заприятелював із визначним літератором Й. Бродським, лавреатом Нобелівської нагороди з літератури 1987 року. Бродський віїхав з СССР у 1972 році і скоро зробив вагому кар'єру в ЗСА, викладаючи в Мовнт Голіок коледжі. Він також має тісні зв'язки з Нюйоркським і Мишиґенським університетами.

Між мистцями зав'язалася особиста і творча дружба, плодом якої став вищезгаданий твір „П'ять афоризмів за Йосифом Бродським". Це є свобідні асоціяції композитора на вірші, майже не зв'язані між собою. На початку твору відчувається перебільшене почуття жаху перед сучасністю, яке за допомогою острих консонансів раптово переходить в просвітлення (віра в душу) і в кінці залишає надію на краще, що є знаменним, бо загально і Бродський і Шніттке — песимісти. Твір закінчується консонанно. Музика і стиль Шніттке дуже відповідає строю Бродського і точно відтворює стислий асоціятивний хід думок, співставлення метафор.

Твір „П'ять афоризмів" написав Альфред Шніттке в Европі влітку цього року спеціяльно для Олександра Слободяника, що свідчить про те, що композитор є високої думки про талант і виконавську майстерність піяніста. „Афоризми" присвячені Йосифові Бродському і Олександрові Слободяникові. Це була світова прем'єра твору. На жаль, Й. Бродський не зміг бути присутнім на цьому виконанні і читати свої вірші, як було заплянованo. Його голос звучав у записі на стрічку, від чого, очевидно, страждала і безпосередність виконання і якість звучання текстів. Але, незважаючи на це, слухачі з ентузіязмом сприйняли новий твір і його виконання Слободяником.

Піяніст-віртуоз точно відтворив ідею твору і продемонстрував майстерне володіння засобами музичного виразу, за допомогою яких були виявлені стислі думки, почуття і патос. В залежності від музики його звук міняв барви, проявляючи широкий спектр забарвлення тонів — від холодного, „скляного" і безжиттєвого до надзвичайно експресивного, вогняного, „обпікаючого".

В другій частині концерту, в якій, до речі, артист ще більше проявив себе і так би мовити, „розіґрався", звучали Фантазія фа-дієз мінор Фелікса Мендельсона, один з найкращих фортепіянних творів композитора. Баляда ч. 3 Ля бемоль мажор Фредеріка Шопена, в якій Слободяник показав себе тонким і вникливим шопеністом, який точно відчуває стиль композитора, виконуючи його твір з кришталевою прозорістю, легкістю і музикальністю.

Зацікавлення слухачів викликали Дві мініятюри з „Рефлєкцій" оп. 16 Бориса Лятошинського, видатного українського імпресіоніста, стиль творчости якого характеризується політональністю, поєднаною з цікавою кольористичною гармонією, фантазією і меляхолією.

На закінчення концерту була виконана Соната ч. 7 сі бемоль мінор Сергія Прокоф'єва, в якій піяніст передав протест, непевність, душевне незрівноваження, трагічні переживання композитора, виражені в цьому творі, зумовлені тяжкими життєвими обставинами в момент написання цього твору.

Публіка була захоплена грою Олександра Слободяника, влаштувала йому бурхливу стоячу овацію, не хотіла відпускати зі сцени, і піяніст з натхненням виконав як наддаток Прелюдію ля-мажор, оп. 28 ч. 7 і Революційний етюд до мінор оп. 10 ч. 12 Шопена.

Учасники концерту відходили переповнені враженнями і захопленням від гри одного з найвизначніших піяністів світу..

Ярослав Татомир

ЩО Я БАЧИВ В УКРАЇНІ

I.

Відомий письменник Валерій Шевчук сказав недавно таке про теперішнє національне пробудження нашого народу: „У темні часи нашого життя ми наче пригасаємо і губимо себе, свою мову, свою минувшину... Але як тільки з'являється найменша можливість пробудитися, ми маємо дивовижну здатність — воскресати".

Коли я відвідав нашу Батьківщину у серпні цього року, я мав щастя бути свідком такого воскресіння.

Коли я прибув до Києва, був очарований великою красою столиці України, унікальним положенням Києва на зелених горах над могутнім Дніпром, величавими Божими храмами, великою чистотою цього два і півмільйонового міста, великими, дуже дбайливо втриманими квітниками столиці України. Та з кожним днем перебування у Києві я був ще більше захоплений національним пробудженням цієї древньої столиці нашої країни.

Ще перед кількома роками, як розказують наші люди, що давніше відвідували Україну, у Києві майже не було чути української мови. Щоб пізнати, як мається у Києві справа з українською мовою сьогодні, я зрезиґнував із деяких групових поїздок по Києві автобусами і мандрував у тому часі вулицями міста, заглядав до крамниць, ставив різні питання прохожим, продавцям у крамницях, міліціонерам на вулицях. У щонайменше 80 відсотках відповідали українською мовою, хоч деколи засміченою такими слівцями як „да". У двох випадках міліціонери відповідали російською мовою, але їхні чемні відповіді вказували та те, що правдоподібно вони свідомі того , що на службі у столиці української республіки вони повинні б знати українську мову.

У готелі „Москва", де ми перебували один тиждень, я чув тільки українську мову. Написи на крамницях різні, є ще багато російських написів. Написи на міністерствах і на різних високих урядах — двомовні. З однієї сторони головного входу металева таблиця по-російськи, з другої сторони така сама таблиця із текстом по-українськи.

Доброю українською мовою говорять у Києві не тільки українці. Одного дня я познайомився з молодим інтеліґентним хлопцем. Говорив він доброю українською мовою. Представився як студент мов, який працює кілька годин денно для „Інтуриста", де заробляє одного карбованця на годину. Сказав мені, що його обоє батьків — росіяни, але він уродився і все життя живе у Києві і почував себе перш за все — киянином.

Коли Київ — це місто, що швидко повертає до рідної мови, Львів за кілька літ скинув із себе весь намул багато століть політичного, економічного і культурного поневолення і гордо підняв свої синьо-жовті прапори. Зокрема незабутнє враження робить великий прапор, високо-високо на копулі над головним входом до університету ім. Івана Франка.

І коли у Києві українська мова здобуває домінуюче становище, у Львові українська мова панує уже неподільно.

Епіцентри українського пробудження

Епіцентром (уживаю цього слова, бо те, що діється сьогодні в Україні, подібне до трясення землі) українського пробудження слід уважати, очевидно, Централю Руху у Києві. Мабуть не багато центрів великих національних рухів у світі мало чи має такі скромні приміщення, як їх має наш Рух. Але, маймо надію, що з часом Рух змінить своє приміщення на обширніше, вигідніше; ця скромність приміщень не перешкоджає Рухові кипіти незвичайною активністю.

Я мав нагоду трохи довше побути у Відділі зовнішніх зв'язків та міжнародних контактів Секретаріяту Руху, що ним завідує Анатолій Шабіко (Інші працівники: завідуючий сектором оперативного зв'язку Леонід Чугунів; референтки: Ольга Звичайна і Богданна Костюк, відповідальний секретар з питань зовнішніх зв'язків та міжнародних контактів Секретаріяту Руху Богдан Тернопільський і дві англомовні журналістки з Америки: Ірини Халупа і Христя Лапичак. Цей Відділ Руху, як й інщі, послуговується модерною машинерією, бачимо комп'ютер, факс-машини тощо.

Одним із великих завдань Відділу зовнішніх зв'язків та міжнародних контактів є опрацьовувати і передавати важливі новини з України до американських, европейський і японських пресових аґентств, до великих часописів, журналів, до телевізійних і радіових станцій та різних амбасад у Москві. Кімната переповнена. Щохвилинни хтось новий входить або виходить, безнастанний гамір голосів, переважно молоді люди, це не є місце для людей із надто вражлвими нервами.

Народний форум у Львові

Крім, що так назвемо, центрального і формального епіцентру українського національного пробудження, що ним є, без сумніву, Централя Руху у Києві, є ще інші, неформальні і неофіційні епіцентри пробудження нашого народу. Я хочу сказати дещо про один такий неофіційний епіцентр нашого пробудження, який є у Львові, у парку Тараса Шевченка, у місці де плянують збудувати монумент Батькові Тарасові. Покищо стоїть там великий портрет Тараса Шевченка і довкола нього багато гарних свіжих квітів. Одного дня я нарахував 40 великих букетів.

На тому місці є весь день багато людей, звичайно найбільше молоді. Дуже часто співають там хори, найчастіше хори молоді. Наприклад, хор т-ва „Леви". Довкола цієї площі є багато таблиць із різного роду проголошеннями і віршами. На лавках можна купити синьо-жовті прапорці, відзначки, націоналістичну літературу і т.п.

На одній із таблиць читаю: „12-го серпня 1990 року відбудеться у селі Мокротин посвячення могили жертв більшовицького терору. Запрошуємо всіх..." На іншій таблиці: „...Мешканці села Великі Мокріяни запрошують Вас на посвячення могили українських Стрільців (УСС), 12-го серпня о год. .....". Біля цього повідомлення поезія Евгенії Галич: „Співає Козак"...

Одного дня натрапляю на віроісповідну диспуту: старенька селянка боронить українську Автокефальну Церкву, її опонент, старший чоловік заступає позиції Української Католицької Церкви. Довкола них тісним колом 80 до 100 людей уважно прислуховуються, часами докинуть якесь слово.

Дискусія йде культурно, без агресії чи істерії. Відчуваєте у цій дискусії добру волю і вроджену культуру нашого народу....

Далі буде.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Допоможім нашим братам-гуцулам і українцям в Румунії

В останніх часах, зокрема у Східній Европі, відбуваються величезні зміни політичного і господарського характеру, а найбільше ця перебудова відчувається в нашій Батьківщині Україні. Вітер такого пробудження в певній мірі завіває і на Гуцульщину. Зрозуміло, що українська діяспора такому відродженню сприяє, і зразу включилася допомагати, як морально, так і матеріяльно Україні, українському народові. Ця допомога відбувається різними дорогами і способами — як організовано товариствами, так і індивідуально, окремими жертводавцями.

За цей короткий час діяспора вже досить допомогла нашій Батьківщині, але ще є багато до зроблення.

Нам конче треба пам'ятати, що нині ще деяка етнографічна українська територія і українське населення, яке її заселяє, знаходиться під чужою займанщиною, наприклад, під Польщею — Лемківщина, Холмщина і Полісся, під Чехо-Словацькою займанщиною знаходиться наша Пряшівщина, а під Румунією Сигидська округа, в склад якої входить кільканадцять гуцульських сіл і міст, які заселяють у великій мірі свідомі, але дуже бідні наші брати по крові — гуцули, яким конче потрібна негайна наша матеріяльна допомога.

Як нам відомо із звідомлень і преси, а також з приватних розмов, дотепер українські громади у Польщі від якогось часу дістають різного роду допомогу з закордону від братів-українців. Однак тут із прикрістю треба признати, що наші брати-гуцули в Румунії є такі залишені на поталу — забуті людьми і Богом вже від довгих років. Отже нам, гуцулам, і цілій українській діяспорі не можна миритися з таким явищем і тому ми конче мусимо зорганізувати допомогу нашим братам-українцям в Румунії.

Ця сама справа була предметом нарад управи конференції гуцульських товариств Америки й Канади, яка відбулася в травні ц. р. Так щасливо склалося, що наш член управи конференції В. Шкрюба недавно відвідала гуцульські поселення в Румунії і докладно нас поінформувала про потреби тамтейшого поселення. Вона провела ряд розмов з людьми, які добре знають проблеми гуцульських місцевостей, а також говорила зі свідомими діячами української колонії в Румунії.

Звертаємо увагу шановним читачам, що в журналі „Гуцулія" буде надрукований репортаж В. Шкрюби про її перебування в Румунії. Отже із репортажу яскраво вимальовується картина негайної потреби допомоги, моральної і матеріяльної, нашим братам українцям у Румунії.

Дорогі українці! Ми гаряче закликаємо Вас зложити свій даток-лепту на допомогу нашим братам в Румунії, за що Вам будемо вдячні. Листу жертводавців будемо містити на сторінках української преси, а зібрані фонди управа конференції своєчасно передасть потребуючим братам українцям і гуцулам в Румунії. Рівночасно ми подамо звіт із проведеної збірки до СКВУ. Датки просимо посилати на подану адресу із зазначенням „На допомогу українцям в Румунії": Hutsuliya, c/o Ukrainian National Museum, 2453 W. Chicago, Il 60622.

Д-р М. Домашевський

75-ліття Українсько-Американського Центру в Дітройті

Стипендисти Українсько-Американського Центру в Дітройті.

Українсько-Американський Центр був десятки літ осередком суспільного життя громади Дітройту і околиці.

Коли нові обставини життя спонукали громаду перенести свої осередки зорганізованого життя, будинок Центру був проданий. Членство однак далі затримало свою організаційну структуру, яка виявляється щорічними зборами та бенкетом. Питання, як найкраще господарити грішми з продажі дому, вирішено відразу, створюючи фундацію, ціллю якої є з відсотків уділяти стипендії для студіюючої молоді та підтримати наукові й культурні акції української громади.

Так і цього року, 30-го вересня, було розділено між студентів і організації сім тисяч дол. Волтер Марфей, голова ювілейного комітету, вітаючи присутних, дякував за численну участь і передав дальший провід бенкету М. Огроднікові. Він підкреслив важливість ролі Центру протягом довгих літ, де зроджувались ініціятиви для різних корисних дій нашої громади.

Головний промовець Степан Віхар відзначив далекозору діяльність першої еміграції, яка в тяжких початкових обставинах зберегла свою ідентичність, гуртуючись у своїх церквах, народних домах, а далі в загальнокрайових організаціях, таких як Український Народний Союз та інші забезпеченеві установи. Будуючи школи, вона старалася затримати молоде покоління при собі, переказуючи йому рідну традицію та старанючись навчити рідної мови.

Маючи перед собою групу молоді, він закликав її іти слідами піонерів, бо „втрата традиції і свого національного обличчя має трагічні наслідки, бо не може бути світлої майбутности без злуки з минувшиною". Якщо ми далі хочемо існувати як суцільна національна група, молодь мусить включатися в існуючі українські товариства і організації, а також включатися в американське суспільне життя для здобуття значення та впливів.

Присутній на бенкеті посол до стейтової леґіслятури Роман Кульчицький закликав молодь стреміти до визначених собі цілей та пильно працювати, а успіх напевно прийде. Він сам є доказом правди цих слів. Другою молодою людиною, яка також зробила сміливий крок, була Софія Волощук, висуваючи свою кандидатуру на окружного суддю. Українська громада, безперечно, підтримає її.

В 75-літній історії Центру були одиниці, які своєю довголітньою та відданою працею заслужили на вдячність та вирізнення громади. Цього року відзначено Марту Польну (97 років), Мінні Дісяк (86 років) і Василину Марфей (82 роки). Почесну грамоту одержав також Степан Віхар за свою довгу провідну працю в Центрі та за ініціятиву створення фундації.

Петро Китастий розрадив гостей співом народних пісень та майстерною грою на бандурі. Розділяючи стипендії, Степан Віхар зазначив, що це вияв піклування нашою молоддю, яка буде далі писати історію нашого поселення в Америці. Фундація також попирає різні прояви культурного життя громади, закуповуючи книжки до бібліотек, навчальні матеріяли для шкіл, в яких порушені справи України, а також оплачується наукові сесії.

Стипендистами цього року були Християн Шалай, Григорій Мартен, Наталія Капітанець, Роман Капітанець, Ерик Видра, Роза Бартків, Таїса Когут, Дарія Максимович, Данило Лісовський, Христина Максимович, Марко Стефанюк, Андрій Галич і Микола Лісовський.

Фінансову допомогу призначено Спортовому Товариству „Черник", Тов. „Рідна Школа" і Культурно-Громадському Клюбові. Бенкет закінчив молитвою о. Христофор Войтина, ЧСВВ.

Володимир Баран

Другий...

(Закінчення зі стор. 1)

Шахтарський форум проходив в умовах тривожної атмосфери на Донбасі. Колись шахтарський край забезпечувався продуктами і товарами першочергово, а тепер Донбас нічим не відрізняється від усіх інших реґіонів імперії. Кожного дня виникають стихійні мітинґи, на яких шахтарі закликають домагатись своїх прав.

Тут 20-го жовтня пройшла обласна установча конференція суспільно-політичної організації Демократичний Рух. Ця організація задумана як альтернативна до інспірованої партапаратом донецької організації Народного Руху. В конференції взяли участь представники Донецького, Горлівки, Маріюполя, Макіївки. Демократичний Рух діє на засадах статуту Народного Руху України. Новостворена організація провела мітинґ про політичну та економічну ситуацію на Донбасі. В резолюції мітинґу є вимога про надання декларації про суверенітет України статусу конституційного акту, вимога прийняття закону про землю та про введення республіканської грошової одиниці і створення національного банку.

Відбулась реґіональна конференція цієї організації також в Артемівському, де були делеґати з Часового Яру, Дружківки та Краматорського. Учасники конференції приєдналися до вимог, схвалених у Донецькому. Того ж дня в Донецькому відбулася установча конференція обласної організації партії, яка носить умовну назву Демократична Плятформа України.

Репресії...

(Закінчення зі стор. 1)

ченка, Сергія Іванюченка, Анатолія Гудзя. Міліціянти в машині брутально лаялися, були напідпитку, вдарили києм по ногах Чорноморченка. У райвідділі трьох відпустили, а Іванюченка завели в окреме приміщення, де п'ять міліціянтів побили голодуючого. Потім завели його в суд, де засудили до 30 рублів штрафу. Після цього представники місцевої влади вступили в переговори з голодуючими, пообіцяли задовольнити їхні вимоги і голодівку було припинено.

Вінниця (Рухінформцентр). — Тут в ніч з 22-го на 23-го жовтня затримано Євгена Смирнова, активіста Руху та заступника обласної організації УРП. Його звинувачують в організації несанкціонованого мітингу. У Вінниці почалося пікетування обласного суду та прокуратури з вимогою звільнити Смирнова. Водночас вірні УАПЦ почали пікетування обласного комітету КПУ та обласного виконавчого комітету, вимагаючи повернути їм Преображенський собор. У м. Піщаниці Вінницької області засуджено до грошових покарань учасників політичної голодівки.

Одеса.(Микола Чумаченко, УРП, УПА), — 11-го жовтня по закінченню робочого дня біля залізничної станції в Одесі заходом одеської організації УРП проводилася реєстрація громадян УНР. Не зважаючи на обурення поодиноких осіб, реєстрація проходила вельми жваво. Несподівано в акцію втрутився майор міліції і в грубій формі почав вимагати припинити реєстрацію і зняти український прапор. Реєстратори відмовились виконати вимоги міліціянта, який навіть відмовився назвати своє ім'я. Незабаром з'явилася група осіб у цивільному з виглядом злочинців і почали провокувати сутички з реєстраторами. Провокатори вигукували: „Забирайтеся до Львова", „Одеса завжди була вільним містом". І далі, демонструючи, що „Одеса — вільне місто", вони почали фізично заважати проведенню реєстрації. Згодом стало відоме прізвище майора Репетій.

Як повідомляє Ганна Голумбієвська, 12-го жовтня в Одесі відбулося пікетування прокуратури одеської військової округи. Пікет організовано Комітетом Солдатських Матерів области. Представники комітету зустрілися з прокурором округи В. М. Кличковим і вручили йому вимоги такого змісту:

1. Не піддавати кримінальному переслідуванню солдатів, котрі залишили свої військові частини, рятуючись від „дідівщини" та відгукнувшись на Постанову ВР.
2. Представити списки втікачів з війська, котрі проживають на терені Одещини для надання їм юридичної допомоги від комітету.
3. По справах втікачів допускати на засідання трибуналів представників комітету.
4. Забезпечити повну гласність про становище з втікачами.

Пікетувальники тримали гасла: „Верніть нам наших дітей!", „Синам України служити на Україні!", „Ні імперській армії на Україні!", „Осінньому призову — служити на Україні!", „Геть парткоми з військових частин!", „Синам України нічого вмирати за імперські інтереси в місцях міжнаціональних конфліктів!" На пікеті були присутні представники [illegible] радіо, солдати та офіцери місцевого гарнізону

Керівники...

(Закінчення зі стор. 1)

Рух категорично проти організованої масової навали росіян на Україну, яка почалася останнім часом. Будуються цілі містечка для переселенців з-за Уралу, з крайньої Півночі, Народний депутат України Іван Заєць сказав, що необхідно виставити заслон цій навалі, потрібно регулювати імміґраційні процеси. Одні тільки кримські татари мають беззастережне право повертатися на свою землю. Найкращим заслоном небажаній імміґрації став би закон про громадянство України. Консервативна більшість Верховної Ради всіляко перешкоджає прийняттю цього закону.

Щодо жидівської проблеми то, як сказав Михайло Горинь, Рух був, є і буде противником будь-яких антисемітських тенденцій чи настроїв. Тільки цього року Секретаріят Руху ухвалив дві відозви проти антисемітизму. Рух за побудову такої української держави, з якої ніхто б не хотів виїжджати, „одначе, якщо евреї хочуть виїхати на свою історичну батьківщину чи деінде, то Рух із розумінням поставиться до їхніх прагнень". До речі, за словами Л. Танюка, „з України евреїв емігрує найменше порівняно з іншими частинами СССР". Д. Павличко: „Рух виступає за створення міністерства національних меншостей, за те, щоб влада запровадила еврейські школи, театри, бібліотеки".

Взаємини з українською діяспорою цікавили багатьох кореспондентів. Відповідав М. Горинь. Він сказав, що, на жаль, наші зв'язки з українцями за кордоном досить слабкі. Одначе кількість прихильників Руху з інших країн значна, причому це найчастіше люди вельми поважні, спроможні гідно репрезентувати Рух. Що ж до можливої допомоги діяспори Україні, то, на думку Гориня, це може бути насамперед підготова за кордоном фахівців для України, підвищення за кордоном кваліфікації, формування цільових науково-дослідних груп для роботи в зарубіжних країнах. Делегати з Чехо-Словаччини та Румунії навпаки, попросили допомоги у материкові України. Зокрема Степан Ткачук, депутат румунського парляменту, голова Союзу Українців Румунії, зі сльозами на очах розповів, що в Румунії живе 14 національних меншостей, про кожну з них дбають їхні країни, про одних тільки українців усі забули. Д. Павличко визнав, що це так, але доки Україна не є державою, вона не спроможна захистити навіть своїх громадян, не те що скривджених одноплемінників за кордоном...

На прес-конференції виступали представники шахтарів Донеччини. Вони одностайно говорили про те, що підтримують Рух, що ніяких особливих розбіжностей між програмою Руху і вимогами шахтарів немає. Взаємодія руху робітничого і руху національно-визвольного цілком реальна.

У БРАТИСЛАВІ СТОЛИЦІ Словаччини, яка рахується одною з республік Чехо-Словаччини минулого четверга тисячі демонстрантів облягли будинок парляменту, домагаючись щоби словацька мова була офіційною мовою Словаччини. Виявляється, що їхні намагання завершилися успіхом бо того ж таки дня словацький парлямент голосами 82 до 51, при 10-ох стриманих, схвалив закон, що словацька мова є офіційною мовою Словаччини. Окремою клявзулею надано право 600,000 мадярам в країні уживати офіційно мадярську мову в громадах, де вони становлять найменше 20 відсотків загального населення. Словацькі патріоти-націоналісти були проти того, щоби у законі про мову були будь-які вийнятки. Одначе прихильники схваленого закону побоюються, що закон без згаданого вийнятку може поставити Чехо-Словаччину в ряди нехтувальників рішень Европейської конференції для справ людських прав і тим самим загородити дорогу до прийняття в члени Ради Европи, а згодом і в члени Европейської спільноти

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ З ДНЯ СМЕРТИ
нашого найдорожчого
МУЖА І БАТЬКА
бл. п. інж.
Вадима Андрієвського
11-го листопада 1990 р. о год. 11-ій рано після Служби Божої
буде відправлена
П А Н А Х И Д А
в Церкві Пам'ятнику на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Просимо згадати Покійного у Ваших молитвах за спокій Його душі.
Перебуваємо в глибокому смутку:
дружина — ЛІДІЯ
син — ОЛЕГ

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що дня 26-го жовтня 1990 р. по довгій недузі відійшов у вічність на 61-му році життя
бл. п. інж.
СТЕПАН ЧОРПІТА

ПАРАСТАС в середу, 31-го жовтня, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевича, 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОННА СЛУЖБА БОЖА відправиться в четвер, 1-го листопада о год. 9.30 рано в українській католицькій церкві Христа Царя при Cayuga вул. у Філядельфії, Па., а опісля тлінні останки будуть перевезені на цвинтар Пречистої Діви Марії у Факс Чейс, Па.

Безмежним горем прибиті:
дружина — ХРИСТИНА
донька — РОКСОЛЯНА
тета — ІВАНКА КОРИТОВСЬКА
кузин — ВАСИЛЬ КОРИТОВСЬКИЙ з родиною
кузинки —
МАРТА КОРБУТЯК з мужем СТЕПАНОМ та дітьми
ТЕТЯНА МИЦЬКО в Україні
та ближча і дальша родина

Спілка Адвокатів України

Як уже інформовано в Києві відбувся Установчий з'їзд Спілки Адвокатів України. Утворена самоврядна, незалежна громадська організація адвокатів республіки, позбавлена союзного диктату та впливу зі сторони будь-яких державних та відомчих структур.

Поштовхом для цього послужив сучасний суспільно-політичний процес, бажання об'єднатися зі всіма прогресивними силами республіки на відбудову суверенної України, прийняття історичного документу „Декларації про державний суверенітет України".

Як не прикро, але через панування тоталітарного режиму, роль адвокатури УРСР в суспільстві падала, втрачались кращі вікові надбання. Про відродження Історичних традицій української адвокатури говорив у співдоповіді адвокат Багринівський З. М. (Львівська обласна колеґія адвокатів).

Делеґати з'їзду прийняли Статут Спілки адвокатів України. Основна мета новоутвореної організації — об'єднати зусилля адвокатів республіки для формування демократичної правової держави, підвищення рівня юридичної допомоги, ролі та авторитету адвокатури в суспільстві та державі, захист професійних та соціяльних інтересів адвокатів, їх чести та гідности, поширення історичних традицій української адвокатури, розвиток та поглиблення міжнародних зв'язків. Передбачено, що в законодавчому порядку слід ставити питання про запровадження приватно індивідуальної адвокатської практики. В майбутньому плянується сприяти науковій розробці питань, пов'язаних з діяльністю адвокатури і відразу ж після з'їзду приступити до розробки проєкту Закону про українську адвокатуру; Спілка прийматиме активну участь у зовнішньо-економічній діяльності, створюватиме з зарубіжними партнерами спільні підприємства.

З'їздом обрані керівні органи. Президентом Спілки адвокатів України став Медвечук В. В., який до обрання очолював юридичну консультацію Шевченківського району м. Києва. Віце-президенти — адвокат Нечипоренко О. Л., нині депутат Верховної Ради України, член Народної Ради та Варфоломеєва Т. Н., кандидат юридичних наук, адвокат, донедавна — директор Київського громадського Інституту адвокатури.

В роботі з'їзду прийняли участь Володимир Базарко, Морін О. Браєн (ЗСА), Ярема Тауридзький, Марія Постоловка (Арґентина), гості з Канади, Болгарії та інші.

Рішенням з'їзду гості з діяспори стали першими почесними членами Спілки Адвокатів України. Відзначено вклад В. Базарка, який першим започаткував розвиток дружніх стосунків між адвокатами.

З'їзд прийняв ряд звернень, одне з них — до адвокатів світу. Делеґати звертаються з пропозицією про визнання Спілки Адвокатів України як одного з учасників міжнародного адвокатського співтовариства. Сама по собі гуманність і благородність адвокатської професії зобов'язує всіх адвокатів зробити все можливе для пропаґанди ідей миру, добра, довір'я, співробітництва, взаємної поваги з тим, щоб законні права та інтереси людей завжди були під надійним захистом закону та держави.

Вважаємо за необхідне в наступному році скликати Всесвітній конґрес адвокатів-українців, щоб об'єднатись в одну дружню сім'ю, незалежно від того, де волею долі виходці з рідної Батьківщини проживають. Вже зараз розпочата робота по підготовці Конґресу.

Ми завжди чекаємо вас на Україні з теплими обіймами та хлібом, сіллю!

Петро Борсук
Львів

Ювілей бостонської кредитівки

Гість з України Ольга Ісаєвич промовляє і передає привіт з нагоди ювілею. Позаду стоїть д-р Іван Дідюк.

Українська братська кооператива в Бостоні 29-го вересня урочисто відзначила 15-літній ювілей своєї діяльности.

З цієї нагоди організаційний комітет влаштував зустріч і безкоштовний бенкет для членів кредитівки в залі української католицької церкви Христа Царя.

Свято було багатолюдним. Прийшли священики обох церков — о. архимандрит Андрій Партикевич і о. Олександер Кенез, члени кредитівки з родинами, представники інших українських організацій та гості з України. Особливо було приємно, що на святкування прибув президент Централі українських кооперативів Америки інж. Дмитро Григорчук.

Після коктейлю розпочалася вечеря, яку поблагословив о. архимандрит Андрій Партикевич. Д-р Іван Дідюк, засновник і незмінний голова кооперативу, привітав присутніх, представив членів управи та гостей.

Сидять (зліва): інж. Д. Григорчук, д-р І. Дідюк, о. А. Кенет, Архимандрит о. А. Партикевич; стоять (зліва): В. Міґован, Л. Щудлюк, Д. Ґалонжка, С. Грінченко, мгр О. Щудлюк, В. Федорів, А. Ґалонзка, Д. Мельник.

З доповіддю про успіхи та завдання кредитівки виступив мґр Орест Шудлюк. У своєму емоційному слові він розповів про нелегку працю при заснуванні кредитівки, заохочуванні членів, здобуванні позицій та авторитету. Він також підкреслив неоцінений вклад д-ра Дідюка в досягнення кредитівки. На сьогодні вона нараховує понад 700 членів і диспонує капіталом в 6 млн. долярів. Якщо врахувати, що українська громада в Бостоні є малочисельною і не має масового організаційного осередку, то це велике досягнення.

Управа кредитівки не тільки вміло веде фінансові справи, але й спричинилася до багатьох громадських, культурних та харитативних ініціятив.

Член управи Йосиф Харина у своїй англомовній промові дуже схвально охарактеризував працю кредитівки, її велику ролю в єднанні українців, у спільному прагненні допомогти як Україні, так і окремим українцям. Доповідачі говорили про те, що дає кредитівка своїм членам, які можливості створює для української громади.

Президент Центральної Управи кредитівок Америки інж. Д. Григорчук у своєму привіті ювілярам говорив про розвиток та досягнення українського кооперативного руху в Америці, про ту величезну допомогу і підпору, яку дає він для українців та українських товариств, організацій, церков та інших. Кредитівки диспонують капіталом понад більйон долярів, а об'єднують лише 12 відсотків української діяспори. На жаль бракує розуміння важливости об'єднання фінансових засобів українців як для затримання своєї національної індентичности, так і для допомоги Україні. Назагал, українці своїми ощадностями підтримують чужинецькі банки, в яких обслуговування нічим не краще, як в українських. Тут звичайні вклади приносять 7 відсотків прибутку, а сертифікати — 8,5 відсотків при ґарантованому державному забезпеченні вкладу. Насиченість, образність, гумор промови інж. Григорчука дуже заімпонував присутнім.

Зі словами сердечного привіту від Бостонського відділу УКК звернулася до ювілярів Марія Кайко. Вона підкреслила велику працю і значення для громади діяльности кредитівки.

Ювілярів привітали також голова Бостонської організації СУМ Любомир Шудлюк, голова церковного комітету української православної церкви Йосиф Харина, голова окружної ради УНС Володимир Гетьманський, голова церковного комітету української католицької церкви Мирослав Вінтонів. Було зачитане також вітання, яке надійшло від управи української народної допомоги.

Приємно було вітати на нашому святі гостю зі Львова Ольгу Ісаєвич. У своєму привітанні кредитівці вона висловила подив досягненнями українців діяспори в багатьох галузях діяльности і зокрема у фінансовій. Як ніколи, тепер стало ясно, що якби Україна сама розпоряджалася своїми фінансами, вона ніколи б не дійшла до такої кризи. Тому першочерговим завданням тепер є створення самої основи існування незалежної України — самостійної банківської системи. І видається дивним, що тут в діяспорі українці не поспішають підтримувати свої банки, які є основою єдности діяспори. Пані Ісаєвич сердечно подякувала управі кредитівки за уділення стипендії її дочці Лесі.

Голова кредитівки д-р Іван Дідюк подякував виступаючим за привітання, а членам управи за співпрацю. Він розповів також про нову ініціятиву управи кредитівки — створення стипендійного фонду Лесі Ісаєвич, який підтримали члени громади, а сам доктор вніс 500 дол.

Леся Ісаєвич вже рік студіює в Школі Бостонського Музею Красних Мистецтв. За цей час вона привернула увагу громади своєю пильністю і успіхами в науці, уділенням в громадському та церковному житті, участю в українському танцювальному ансамблі „Мандрівка".

Ще в травні управа кредитівки стала ініціятором допомоги Лесі для продовження студій, оскільки їх батько професор Я. Ісаєвич закінчив роботу в Гарварді і не міг вже їй допомогти. На прохання відгукнулися кредитівки Ню Йорку, Філядельфії, Клівленду, Дітройту, Рочестеру, Джерзі Ситі, „Провидіння". Завдяки допомозі багатьох українських організацій, кредитівок і окремих людей Леся зможе закінчити цей навчальний рік, але залишається ще наступний, останній. Було б дуже добре допомогти їй одержати тут диплом, тим більше, що вона перша студентка з України, якій вдалося дістатися на студії в Америці і одержати студентську візу. І власне з цією метою був створений стипендійний фонд для Лесі.

Від імени управи заступник голови сердечно подякував д-рові І. Дідюку за сумлінну і жертвенну працю та вручив цінний подарунок.

На закінчення д-р Дідюк подякував гостям і всім присутнім, що прибули на цей ювілей і тим самим вшанували працю кредитівки. Отець Олександер Кенез провів молитву подяки, після чого всі присутні відспівали гимн „Ще не вмерла Україна".

Н. Н.

Знову відізвалися

У „Свободі" 25-го вересня ц. р. появився заклик, щоб писати листи до урядових чинників про звільнення Богдана Климчака, який далі є ув'язнений у Пермському концентраційному таборі ч. 35.

Українсько-американські ветерани знову відгукнулися. За ініціятивою Василя Мацькова ветерани на своїх сходинах вирішили і доручили В. Мацькову знову звернутися до Михаїла Ґорбачова, щоб він звільнив Богдана Климчака. Копії листів були розіслані до Джіма Бейкера, до американських сенаторів, до багатьох конгресменів і до Леоніда Кравчука, голови Верховної Ради УССР.

Лист до Михаїла Ґорбачова і до Леоніда Кравчука були вислані реєстрованою поштою.

Для інформації читачів хочемо згадати, що вже минулого року, в листопаді, на заклик міжнародної амнестії, що визнала Б. Климчака в'язнем сумління, українсько-американські ветерани Мишиґету, станиці ч. 101, звернулися з листом до Михаїла Ґорбачова, щоб він звільнив Климчака з концентраційного табору. Копії листа, як і тепер, були розослані до сенаторів, конгресменів, Володимира Яворівського, депутата Верховної Ради УССР.

В листі ветерани висловили задоволення з приводу гласности і побажали М. Ґорбачову дальших успіхів у демократизації СССР. Але в дальшому висловили свої турботи і занепокоєння, що вісті й чутки, які приходять з України, не відповідають розголосові гласности і демократизації і так довго, як Богдан Климчак є ув'язнений, вони не вірять в гласність, і що „діла є більш переконливими ніж самі слова". Далі в листі було пригадано, що уряд Совєтського Союзу зобов'язався респектувати свободу людини і що в 1973 році підписав міжнародну декларацію про звільнення всіх політв'язнів УССР. Правда, відповіді від Ґорбачова не дістали (навіть і не сподівались), алеж думали, що лист до М.Ґорбачова дійде і він таки звільнить Б. Климчака. Конґресмен Брумфілд в скорому часі відгукнувся на наш лист і написав, що в справі Климчака він звернувся до Совєтської амбасади у Вашінґтоні. Конґресмен Боніор (до речі член нашої станиці) заявив, що Климчак буде звільнений в серпні цього року. Від інших законодавців ми відповіді не одержали (про це ми пригадали їм цим разом). Ми певні, що „хтось" ці листи читав. Відповіді не є для нас так важні, як те, щоб Богдан Климчак був остаточно звільнений. Хочемо додати, що про перебування Богдана Климчака в ув'язненні була згадка в „National geographic" за березень 1990 року. Там була поміщена і його знимка.

Зі своєї сторони ми, українсько-американські ветерани, закликаємо і вас всіх, щоб ви пішли нашими слідами і включилися в кампанію писання листів до ваших законодавців, щоб остаточно Богдан Климчак був звільнений із Пермського табору ч. 35.

Інж. Василь Мацьків

Пам'яті А. Стецяк

20-го серпня цього року у Клівленді, Огайо, померла св. п. Анна Стецяк. Покійна походила з Немирова в Західній Україні. У червні 1941 року, перебуваючи в Чесанові, одружилася з українським політв'язнем Андрієм Стецяком, який за приналежність до ОУН був ув'язнений польською владою. Молоде подружжя зразу попало у вир Другої світової війни, а згодом змушене було переживати всі труднощі еміґраційного життя, опинившись у Західній Німеччині.

Переїхавши в 1949 році до ЗСА й поселившись у Клівленді, обоє виявляли жваву громадську активність у житті української громади, яка з прибуттям т. зв. „нової еміґрації" постійно зростала й розбудовувалась. Свою безперебійну громадську працю вважали вони своїм щоденним обов'язком і в цьому дусі патріотизму старалися виховувати своїх дітей: Любу, Ореста й Галю.

Св. п. Анна Стецяк

А. Стецяк зразу стала членкою новозаснованого тут 33-го Відділу ім. Лесі Українки, в якому довгі роки була членкою Управи. Коли в 1970 році засновано тут Відділ Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України, вона стала його співосновницею й довгі роки працювала в управі.

Подружжя Стецьків було ентузіястами українського хорового мистецтва й обоє належали до місцевих церковного і світського хорів, а особливо активні були в хорі ім. Тараса Шевченка під дириґуванням проф. Ярослава Барнича. Родина Стецяків належала до одного з найбільших відділів УНСоюзу — 240-го ім. Євгена Коновальця, якого співосновником був А. Стецяк.

Після несподіваної, передчасної смерти св. п. Андрія Стецяка, покійна ще довгі роки нездужала важкою серцевою недугою, проте постійно боролася з нею, не піддавалася їй і праці в громаді не залишала й жила з нею до останніх днів свого трудолюбивого життя. Не дивно, що й громада це належно оцінила і тому так багато людей приходило на триденні похоронні відправи 21-го, 22-го й 23-го серпня. Похоронні обряди довершив парох української католицької церкви св. Андрея у Пармі о. шамб. Лев Тимків. Співав хор церкви св. Андрея під управою Ірини Нагаєвської-Кулик. У крипті Головчаків першого дня прощали Покійну: Іванна Шкарупа від 33-го Відділу СУА й С. Бура від Відділу ОЖ ОЧСУ. Над могилою покійної слово виголосив голова 3-го Відділу ООЧСУ Микола Поглід, а під час тризни прощали її Ірина Кашубинська й Мирослав Гейниш.

Провівши молитвами св. п. Анну Стецяк у дорогу Вічности, подруги з праці у Відділі ОЖ ОЧСУ бажали закріпити її пам'ять і замість квітів на її свіжу могилу склали 320 дол. на Фонд допомоги Україні, яку переслано до Головної управи ОЖ ОЧСУ.

Хай ці скромні рядки будуть китицею квітів на її могилу, а пам'ять про неї серед нас хай живе вічно!

смб

БРИТАНСЬКЕ ПРЕСОВЕ аґенство минулого тижня подало вістку про те, що колишній прем'єр-міністер Англії Едвард Гіт заявив своїм колеґам, що президент Іраку Саддам Гуссейн остерігає, що він є готовий ужити хемічну зброю та знущатися над західніми закладниками у випадку атаки. Ці завваги Е. Гіт зробив коли він інформував членів правлячої Консервативної партії про висліди його тригодинної зустрічі з президентом С. Гуссейном у Багдаді минулої неділі. Він їздив туди, щоби добитися звільнення англійських хворих та старших мужчин-закладників.